

ШИРОКОВ

Анатолій Іванович —
голова ЦК профспілки
працівників Національної
академії наук України

УСВІДОМЛЕННЯ ДЕРЖАВОЮ ВАЖЛИВОСТІ НАУКОВОЇ СФЕРИ — ЗАПОРУКА РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Вельмишановний Борисе Євгеновичу!

Шановні колеги!

28 березня цього року Комітет Верховної Ради України з питань науки і освіти провів обговорення Концепції розвитку НАН України на 2014–2023 роки, під час якого розглянуто як анонсовану тему, так і загальні проблеми науково-технічної сфери. Зокрема, наголошувалося на необхідності законодавчого супроводу реформування і стимулювання розвитку науки. Безумовно, це дуже важлива робота. Разом з тим ми добре знаємо, що, на жаль, дуже часто норми чинних законів не діють. Приклад. Зважаючи на європейський і світовий досвід, вносяться слушні пропозиції щодо необхідності збільшення видатків на науку до 2–2,5 % від ВВП. Чудово! Хто ж проти? Але в той же час зараз видатки Державного бюджету замість визначених законом 1,7 % ВВП ледве сягають 0,3 %.

Стан розвитку і функціонування науки багато в чому залежить від усвідомлення державою всієї важливості цієї сфери, а також політичної волі керівництва держави щодо конкретних дій у цьому напрямку. В Україні завжди було складно і з першим, і, особливо, з другим. Зараз наша держава готується до президентських виборів, а восени, можливо, відбудуться і парламентські вибори. На мою думку, було б доцільно керівництву Академії проявити ініціативу і зустрітися з головними претендентами на найвищу посаду для того, щоб авторитетно довести безальтернативність стратегічного курсу на інноваційну модель розвитку та структурну перебудову національної економіки на сучасній технологічній основі. І щоб майбутній президент, хто б ним не став, відразу продемонстрував своє ставлення до науки. Відповідні кроки у цьому напрямку зробить і академічна профспілка.

Шановні колеги! Російська агресія у Криму засвідчила сумну істину: сучасної боєздатної армії Україна фактично не має. А хіба могло бути інакше, якщо високопоставлена кремлівська

агентура, яка останніми роками очолювала Міністерство оборони, руйнувала армію зсередини, а добивав її Державний бюджет. Оборону гнобили навіть більше, ніж науку. Для режиму Януковича були інші пріоритети, зокрема МВС і Генпрокуратура. Зараз ситуація починає зазнавати істотних змін. Оборона та безпека країни — це питання самого існування української держави. Українські збройні сили необхідно перетворювати на сучасну мобільну, оснащену новітніми системами озброєнь армію. Для цього потрібно відновити ефективну взаємодію тріади: науково-технічні розробки у військовій сфері — військово-промисловий комплекс — Збройні Сили України. Свій внесок у відродження армії та зміцнення обороноздатності може і повинна внести НАН України, багато наукових установ якої мають великий досвід роботи на «оборонку». Мабуть, не будуть зайвими пропозиції Академії з цього питання для розгляду Урядом і Радою національної безпеки і оборони України.

Шановні колеги! Псевдореферендум, окупація і фактична анексія Криму Російською Федерацією безпосередньо позначаються і на Академії, Кримському науковому центрі, академічних наукових установах і організаціях, державній власності, що перебуває у віданні НАН України. Влада АРК заявила про націоналізацію державної власності, забуваючи або не знаючи, що термін «націоналізація» застосовується щодо приватної власності. Для того, що відбувається зараз із державною власністю у Криму, більше підходять визначення «експропріація», «рекет» або простіше — крадіжка чужої власності.

Борис Євгенович сказав, що ми вітаємо заяву президента РАН В. Фортова створити у Криму відділення наук Російської академії. А що ж тут вітати? Нам від цього ні холодно, ні жарко. Інша річ, якби він запропонував пошук спільного вирішення проблеми, перед якою постали академічні установи Кримського наукового центру НАН України.

Окремо хочу згадати про один з об'єктів соціальної інфраструктури Академії — ДП «БТВ «Кацівелі». Будувала його наша Академія без

будь-якої участі Москви чи Сімферополя. У Будинку творчості проходили академічні і міжнародні наукові семінари та конференції. Тут відпочивало й оздоровлювалося не одне покоління працівників НАН України і членів їх сімей. Профспілка заявляє, що це власність НАН України і ми завжди будемо вважати привласнення Будинку творчості вчених будь-якою юридичною особою Російської Федерації відвертим грабежем.

Шановні учасники зібрання! Загальні збори повинні відреагувати на той скандал, який спричинив один з іноземних членів нашої Академії. Мова йде про «придворного» економіста кремлівського режиму С. Глазєва, який виправдовує і підтримує агресію проти України і є неприхованим глашатаєм великоруського шовінізму. Якщо НАН України нібито не може (через відсутність відповідної норми Статуту Академії) позбавити його академічного звання, то засудити ганебну позицію цього іноземного члена вона і може, і зобов'язана. Інакше нас просто не зрозуміє громадськість України.

У Звіті детально висвітлена фінансова сторона діяльності НАН України. Коротко зупинюся на питаннях зайнятості й оплати праці. У 2013 р. в обсязі асигнувань по загальному фонду оплата праці з нарахуваннями становила 84,2 %. Середньомісячна заробітна плата зросла на 8 % і досягла 3903 грн.

Проте через дефіцит фінансування в кожній четвертій науковій бюджетній установі НАН України вимушено вводився режим неповного робочого часу, а також практикувалося надання відпусток без збереження заробітної плати.

Видатки для НАН України по загальному фонду Державного бюджету на 2014 р. були затверджені практично на рівні попереднього року. Зважаючи на всі проблеми з зайнятістю і оплатою праці, Президія НАН України і ЦК профспілки спільним листом від 20 січня 2014 р. рекомендували академічним установам і організаціям максимально можливу частину фінансування видатків по загальному фонду спрямовувати на оплату праці.

Проведення секвестру Державного бюджету, що відбулося у кінці березня, позначилося

практично на всіх головних розпорядниках бюджетних коштів, у тому числі й нашій Академії.

У цій непростій ситуації Президія НАН України і ЦК профспілки зайняли узгоджену позицію щодо максимального збереження обсягів базового фінансування бюджетних установ порівняно зі скороченням інших видатків і програм.

Необхідно також зазначити, що завдяки енергійним зусиллям Академії і профспілки вдалося домогтися збільшення ліміту асигнувань НАН України на січень-лютий на по-

над 100 млн грн, що в свою чергу не призвело до втрати працівниками наших установ 2–2,5 тис. грн за ці два місяці.

Шановні колеги! Зважаючи на всі виклики, що постають перед Україною, поточний рік буде надзвичайно складним і для нашої Академії, всієї академічної спільноти. Проте згуртованість колективу НАН України, вміння і здатність працювати в екстремальних умовах, відданість обраному шляху дозволяють сподіватися на подолання нинішніх проблем.

Дякую за увагу!